

- (א) וַתִּדְבֹר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכְּשִׁית אֲשֶׁר לָקַח כִּי אִשָּׁה כְּשִׁית לָקַח :
 (ב) וַיֹּאמְרוּ הֲרַק אֵךְ בְּמֹשֶׁה דְבַר יְהוָה הֲלֹא גַם בָּנוּ דְבַר וַיִּשְׁמַע יְהוָה :
 (ג) וְהֵאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה :
 (ד) וַיֹּאמֶר יְהוָה פְּתַח אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל מִרְיָם צֵאוּ שְׁלֹשְׁתֵּיכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלֹשְׁתָּם :
 (ה) וַיֵּרָד יְהוָה בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וּמִרְיָם וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם :
 (ו) וַיֹּאמֶר שְׁמְעוּ נָא דְבָרֵי אִם יְהִי נְבִיאֵיכֶם יְהוָה בְּמִרְאֵה אֱלֹוֹי אֲתֹנְדַע בְּחִלּוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ :
 (ז) לֹא כֹן עֲבָדִי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָר הוּא :
 (ח) פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמִרְאֵה וְלֹא בְחִידֹת וַתִּמְנַח יְהוָה יְבִיט וּמִדּוּעַ לֹא יֵרָאֵת לְדַבֵּר בְּעֲבָדֵי בְּמֹשֶׁה :
 (ט) וַיַּחֲרֵ אֵף יְהוָה בָּם וַיִּלְדָּ :
 (י) וְהֶעֱנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מְצַרְעֶת כְּשֶׁלֶג וַיִּפְּו אַהֲרֹן אֶל מִרְיָם וְהִנֵּה מְצַרְעֶת :
 (יא) וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנָי אֵל נָא תִשֶׁת עָלֵינוּ חֲטָאת אֲשֶׁר נוֹאֲלָנוּ וְאֲשֶׁר חֲטָאנוּ :
 (יב) אֵל נָא תְהִי פִמֹת אֲשֶׁר בְּצִאתוֹ מִרְחֹם אִמּוֹ וַיִּאֲכַל חֲצִי בְשָׂרוֹ :
 (יג) וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל יְהוָה לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ :
 (יד) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאַבְיָה יָרַק יָרַק בְּפִנְיָהּ הֲלֹא תִכְלֹם שְׁבַעַת יָמִים תִּסְגֵּר שְׁבַעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחֵר תֵּאֱסֹף :
 (טו) וַתִּסְגֵּר מִרְיָם מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שְׁבַעַת יָמִים וְהָעַם לֹא נָסַע עַד הָאֶסֶף מִרְיָם :
 (טז) וְאַחֵר נָסְעוּ הָעָם מִחֲצֵרוֹת וַיִּחַנוּ בְּמִדְבַר פָּאֲרָן :

Numbers 12

Miriam and Aaron spoke against Moses because of the Cushite woman he had married: "He married a Cushite!"

They said, "Has GOD spoken only through Moses—and not through us as well?" GOD heard it.

Now Moses himself was very humble, more so than any other human being on earth. Suddenly GOD called to Moses, Aaron, and Miriam, "Come out, you three, to the Tent of Meeting." So the three of them went out.

GOD came down in a pillar of cloud, stopped at the entrance of the Tent, and called out, "Aaron and Miriam!" The two of them came forward.

"Hear these My words: When prophets of GOD arise among you, I make Myself known to them in a vision, I speak with them in a dream.

Not so with My servant Moses; he is trusted throughout My household.

With him I speak mouth to mouth, plainly and not in riddles, and he beholds GOD's likeness. How then did you not shrink from speaking against My servant Moses!"

Still incensed with them, GOD departed.

As the cloud withdrew from the Tent, there was Miriam stricken with snow-white scales! When Aaron turned toward Miriam, he saw that she was stricken with scales. And Aaron said to Moses, "O my lord, account not to us the sin that we committed in our folly.

Let her not be like a stillbirth that emerges from its mother's womb with half its flesh eaten away!"

So Moses cried out to GOD, saying, "O God, pray heal her!"

But GOD said to Moses, "If her father spat in her face, would she not bear her shame for seven days? Let her be shut out of camp for seven days, and then let her be readmitted."

So Miriam was shut out of camp seven days; and the people did not march on until Miriam was readmitted.

After that the people set out from Hazeroth and encamped in the wilderness of Paran

רש"י על במדבר פרק יב פסוק א, ב, ד

'ותדבר מרים ואהרן' - (ספרי) היא פתחה בדבור תחילה לפיכך הקדימה הכתוב תחלה. ומנין היתה יודעת מרים שפירש משה מן האשה? רבי נתן אומר: מרים היתה בצד צפורה בשעה שנאי למשה אלדד ומידד מתנבאים במחנה. כיון ששמעה צפורה, אמרה: אוי לנשותיהן של אלו אם הם נזקקים לנבואה, שיהיו פורשין מנשותיהן כדרך שפירש בעלי ממני. ומשם ידעה מרים והגידה לאהרן. ומה מרים שלא נתכוונה לגנותו כך נענשה. קל וחומר למספר בגנותו של חברו:
האשה הכשית - (שם) מגיד שהכל מודים ביפיה כשם שהכל מודים בשחרותו של כושי:
כושית - בגימ' יפת מראה:
על אדות האשה - על אודות גירושיה:
כי אשה כשית לקח - מה ת"ל אלא יש לך אשה נאה ביפיה ואינה נאה במעשיה במעשיה ולא ביפיה, אבל זאת נאה בכל.
האשה הכשית - על שם נזיה נקראת כושית כאדם הקורא את בנו נאה כושי כדי שלא תשלוט בו עין רעה:
כי אשה כשית לקח - ועתה גרשה:
הרק אך - עמו לבדו דבר ה':
הלא גם בנו דבר - ולא פירשנו מדרך ארץ.
(ד) **פתאום** - נגלה עליהם פתאום והם טמאים בדרך ארץ והיו צועקים מים מים להודיעם שיפה עשה משה שפירש מן האשה מאחר שנגלית עליו שכונה תדיר ואין עת קבועה לדבור:

Rashi on Numbers 12:1, 2, 4

"Miriam and Aaron spoke" — (Sifrei) She opened the discussion first; therefore Scripture mentions her first. And how did Miriam know that Moses had separated from his wife? Rabbi Natan says: Miriam was beside Zipporah at the moment when it was said to Moses, "Eldad and Medad are prophesying in the camp." When Zipporah heard this, she said: "Woe to the wives of these men, if they become involved with prophecy—for they will separate from their wives, just as my husband separated from me." From there Miriam knew and told Aaron. And if Miriam, who did not intend to disparage him, was punished in this way—how much more so one who speaks disparagingly of his fellow.

"The Cushite woman" — (ibid.) This teaches that everyone acknowledged her beauty, just as everyone acknowledges the blackness of a Cushite.

"Cushite" — by gematria (numerical value): "of beautiful appearance."

"Concerning the woman" — concerning her divorce.

"For he had taken a Cushite woman" — what does this teach? It teaches that one may have a woman who is beautiful in appearance but not beautiful in deeds, or beautiful in deeds but not in appearance; but this one was beautiful in every respect.

"The Cushite woman" — she is called "Cushite" because of her beauty, like one who calls his handsome son "Cushi," so that the evil eye should not rule over him.

"For he had taken a Cushite woman" — and now he divorced her.

"Is it only" — that the LORD spoke with him alone?

"Did He not also speak with us?" — yet we did not separate from the way of ordinary marital life.

(4) *"Suddenly"* — He revealed Himself to them suddenly, while they were impure through marital relations, and they were crying out "Water! Water!" to inform them that Moses acted properly in separating from his wife, since the Divine Presence reveals itself to him constantly and there is no fixed time for speech.

מדרש רבה שמות פרשה א פסקה כב
 'ותתצב אחותו מרחוק' למה עמדה מרים מרחוק? אמר רב עמרם בשם רב: לפי שהיתה מרים
 מתנבאת ואומרת עתידה אמי שתלד בן שיושיע את ישראל. כיון שנולד משה נתמלא כל הבית
 אורה. עמד אביה ונשקה על ראשה אמר לה בתי נתקיימה נבואתך ...
 וכיון שהטילוהו ליאור עמדה אמה וטפחה לה על ראשה. אמרה לה: בתי, והיכן נבואתיך? והיינו
 דכתיב 'ותתצב אחותו מרחוק וגו' לדעת מה יהא בסוף נביאותה.
 ורבנן אמרין כל הפסוק הזה על שם רוח הקודש נאמר: 'ותתצב' על שם (שמואל א ג) 'ויבא ה'
 ויתיצב'. 'אחותו' על שם (משלי ז) 'אמור לחכמה אחותי אתי'. 'מרחוק' על שם (ירמיה לא) 'מרחוק
 ה' נראה לי'. 'לדעת מה יעשה לוי', על שם (ש"א ב) 'כי אל דעות ה''

Midrash Rabbah, Exodus, Parashah 1, section 22

“And his sister stood at a distance” — Why did Miriam stand at a distance? Rav Amram said in the name of Rav: because Miriam was prophesying and saying, “My mother is destined to give birth to a son who will save Israel.” When Moses was born, the whole house was filled with light. Her father stood and kissed her on the head and said to her, “My daughter, your prophecy has been fulfilled.” ...

But when he was cast into the Nile, her mother stood and struck her on the head and said to her, “My daughter, where is your prophecy?” This is what is written: “And his sister stood at a distance”... to know what would be the end of her prophecy.

The Rabbis say: this entire verse is spoken in reference to the Holy Spirit. “She stood” — in reference to “And the LORD came and stood” (1 Sam. 3). “His sister” — in reference to “Say to wisdom, ‘You are my sister’” (Prov. 7). “At a distance” — in reference to “From afar the LORD appeared to me” (Jer. 31). “To know what would be done to him” — in reference to “For the LORD is a God of knowledge” (1 Sam. 2).

ננחומא צו יג: 'והעם לא נסע עד האסף מרים' - כבוד זה חלק לה המקום בשביל שעה אחת שנתעכבה למשה כשהושלך ליאור שנאמר (שמות ב) 'ותתצב אחותו מרחוק' היא עכבה שעה אחת וכל ישראל עכבו בשבילה שבעת ימים.

Midrash Tanhuma, Tzav 13:

“And the people did not journey until Miriam was gathered in” — this honor was granted to her by the Omnipresent in return for the single hour that she waited for Moses when he was cast into the Nile, as it is said (Exodus 2), *“And his sister stood at a distance.”* She delayed for one hour, and all Israel delayed on her account for seven days.

זוהר ח"ג קפא ע"ב	זוהר ח"ג קפא ע"ב
ובא וראה, לא נמצא דור בעולם כמו הדור שעמד משה בעולם, ואחריו ומרים...	ותא חזי, לא אשתכח דרא בעלמא, כדרא דמשה קיימא בעלמא, ואחריו ומרים...

<p>שְׁלֹשָׁה אַחִים הָיוּ: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן וּמִרְיָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ו') וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם. מִרְיָם - לְבַנָּה. מֹשֶׁה - שְׁמֵשׁ. אַהֲרֹן - זְרוּעַ יְמִין. ... אֲשֶׁרֵי חֵלְקָם שֶׁל מֹשֶׁה, אַהֲרֹן וּמִרְיָם שֶׁנִּמְצְאוּ בְּעוֹלָם.</p> <p>זוהר ח"ג קב ע"ב-קג ע"א</p> <p>שְׁלֹשָׁה מִתְּנוּת עֲלִיוֹנוֹת הַדְּמִנוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שְׁלֹשָׁה אַחִים: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן וּמִרְיָם. מֶן - בְּזָכוֹת מֹשֶׁה. עֲנִי כְבוֹד - בְּזָכוֹת אַהֲרֹן. בָּאֵר - בְּזָכוֹת מִרְיָם. וְכֻלָּם אַחוּזִים לְמַעְלָה. מֶן בְּזָכוֹת מֹשֶׁה, שְׁכָתוֹב (שְׁמוֹת טו) הִנְנִי מִמְטִיר לְכֶם לֶחֶם מֶן הַשָּׁמַיִם. מֶן הַשָּׁמַיִם (דוּקָא) - זֶה מֹשֶׁה</p> <p>עֲנִי כְבוֹד בְּזָכוֹת אַהֲרֹן, שְׁכָתוֹב (בַּמְדַּבֵּר יד) אֲשֶׁר עָלָן בְּעִין (אַהֲרֹן) נִרְאָה אֶתְּהָ ה' וְגו', וְכָתוּב (וַיִּקְרָא טו) וְכִסָּה עָנָן הַקְּטָרֶת. מִה לְמַעְלָה שְׁבַעַה, אֵף כָּאֵן גַּם שְׁבַעַה, שְׁהָרֵי בְּקִטְרֶת שְׁבַעַה עֲנִינִים נִקְשְׁרִים כְּאֶחָד (וַעוֹד). וְאַהֲרֹן הוּא רֹאשׁ לְכָל שְׁבַעַת הָעֲנִינִים, וְהוּא קוֹשֵׁר אֶת שְׁשֶׁת הָאַחֲרִים עִמּוֹ בְּכָל יוֹם.</p> <p>בָּאֵר בְּזָכוֹת מִרְיָם, שְׁהָרֵי הִיא וְדַאי נִקְרָאת בָּאֵר.</p>	<p>תֵּלֶת אַחִין הָיוּ: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, וּמִרְיָם. כְּמָה דְאֵתְּ אֶמַר (מִיכָה ו') וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם. מִרְיָם, סִיחָרָא. מֹשֶׁה, שְׁמֵשׁ. אַהֲרֹן, דְּרוּעָא יְמִינָא. ...</p> <p>זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם, דְּאִשְׁתְּכַחוּ בְּעוֹלָמָא.</p> <p>זוהר ח"ג קב ע"ב-קג ע"א</p> <p>ג' מִתְּנָן עֲלָאִין, אֲזִדְמַנּוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי תֵּלֶתְא אַחִין: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, וּמִרְיָם. מֶן, בְּזָכוֹת מֹשֶׁה. עֲנִי כְבוֹד, בְּזָכוֹת אַהֲרֹן. בָּאֵר, בְּזָכוֹת מִרְיָם. וְכֻלְהוּ אַחִידוֹן לְעִילָא. מֶן בְּזָכוֹת מֹשֶׁה, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת טו) הִנְנִי מִמְטִיר לְכֶם לֶחֶם מֶן הַשָּׁמַיִם מֶן הַשָּׁמַיִם (דִּיִּיקָא), דָּא מֹשֶׁה.</p> <p>עֲנִי כְבוֹד בְּזָכוֹת אַהֲרֹן, דְּכְתִיב, (בַּמְדַּבֵּר יד) אֲשֶׁר עָלָן בְּעִין (אַהֲרֹן) נִרְאָה אֶתְּהָ יְי' וְגו', וְכְתִיב (וַיִּקְרָא טו) וְכִסָּה עָנָן הַקְּטָרֶת. מִה לְהֵלֶן, שְׁבַעַה. אֵף כָּאֵן נְמִי שְׁבַעַה. דְּהָא בְּקִטְרֶת שְׁבַעַה עֲנִינִין מִתְּקַשְׁרוֹן כְּחֶדָא (וַעוֹד). וְאַהֲרֹן רִישָׁא לְכָל שְׁבַעַה עֲנִינִין הוּא וְהוּא קוֹשֵׁר לְשֵׁית אַחֲרֵינֵין בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא.</p> <p>בָּאֵר בְּזָכוֹת מִרְיָם, דְּהָא הִיא וְדַאי בָּאֵר אֶתְקָרֵי.</p>
---	--

Zohar III, 181b

Come and see: there was no generation in the world like the generation in which Moses stood in the world, together with Aaron and Miriam. ... There were three siblings: Moses, Aaron, and Miriam, as it is said (Micah 6), “And I sent before you Moses, Aaron, and Miriam.” Miriam — the moon. Moses — the sun. Aaron — the right arm. ... Fortunate is the portion of Moses, Aaron, and Miriam, who were present in the world.

Zohar III, 102b–103a

We have learned: three supernal gifts were bestowed upon Israel through three siblings — Moses, Aaron, and Miriam.
The manna — by the merit of Moses.
The Clouds of Glory — by the merit of Aaron.
The well — by the merit of Miriam.
And all of them are held fast above.
 The manna is by the merit of Moses, as it is written (Exodus 16), “Behold, I will rain down for you bread from heaven.”
 “From heaven” — specifically: this is Moses.

The Clouds of Glory are by the merit of Aaron, as it is written (Numbers 14), “Eye to eye You are seen, O LORD...” (Aaron), and it is written (Leviticus 16), “And the cloud of incense shall cover.”

Just as above there are seven, so too here there are seven — for in the incense, seven clouds are bound together as one (and more). Aaron is the head of all seven clouds, and he binds the other six with himself each day.

The well is by the merit of Miriam, for she is indeed called “a well.”

ספר מי השילוח - פרשת בהעלותך
'ותדבר מרים ואהרן במשה' כו' 'אם יהיה נביאכם ה' במראה' כו' 'לא כן עבדי משה פה אל פה אדבר בו במראה ולא בחידות ותמונות ה' יביט', ... וכן כשאמר ה' יתברך להם כאן 'לא כן עבדי משה' ובאמרו אליהם 'פה אל פה אדבר' היינו תיכף כשיצא הדבור מן ה' יתברך המלות האלו, אז ראו מפורש האור וההשגה של משה רבינו עליו השלום עין בעין. וכאשר אמר הש"י תיבות 'בו' - נעלם מהם. ואז הבינו מדרגות משה רבינו ע"ה. וכמו כן כשאמר הש"י 'ותמונת ה' נכנס בלבם האור וההשגה של משה רבינו עליו השלום. וכאשר אמר תיבת 'יביט' - נסתם מהם. וגם אח"כ נשאר בלבם זאת ההשגה שהיו משייגים לפעמים כהשגות משה רבינו עליו השלום, אך שהיו יודעים שזה אין שייך להם רק למדרגות מר"עה והשיגו מה שחסר להם נגד מדרגות משה רבינו עליו השלום.
כי קודם זה היו סוברים שאין שום מדרגה למעלה ממדרגותם, ואחרי זה נודע להם שיש למעלה, אך בשעת החטא לא הבינו שזה האור אין שייך לחלקם, כי היה בדעתם שזה ההשגה הוא מצדם ולא מצד הש"י שירצה להראות להם מדרגות מר"עה, ולכן טעמו אור גדול יותר מכפי אשר היו יכולים לטעום כאשר הי' יודעים שאין שייך לחלקם כי אז לא הי' יכולים לטעום רק כפי אשר יתבונן האדם בחלק חבירו ולא כאשר יהנה בשלו.

Sefer Mei Ha-Shiloach, Parashat Beha'alotekha (1800-1854)

“And Miriam and Aaron spoke against Moses...” etc.; “If there be a prophet among you, the LORD makes Myself known to him in a vision...” etc.; “Not so My servant Moses; mouth to mouth I speak with him, in a vision and not in riddles, and he beholds the form of the LORD.” ...

Thus, when the blessed Holy One said to them here, “Not so My servant Moses,” and when He said to them, “Mouth to mouth I speak with him,” this means that immediately, as these words issued forth from the blessed Holy One, they saw plainly, eye to eye, the light and apprehension of Moses our teacher, peace be upon him. And when the Holy One, blessed be He, said the word “with him,” it vanished from them; and then they understood the levels of Moses our teacher, of blessed memory.

Likewise, when the Holy One, blessed be He, said, “the form of the LORD,” the light and apprehension of Moses our teacher, peace be upon him, entered their hearts; but when He said the word “he beholds,” it was closed off from them. Yet afterward this apprehension remained in their hearts—that they would at times attain something of the attainments of Moses our teacher, peace be upon him, but they knew that this did not belong to them, only to the levels of our teacher Moses, of blessed memory, and they perceived what they lacked in comparison to the levels of Moses our teacher, peace be upon him.

For before this they had thought that there was no level above their own; afterward it became known to them that there is something higher. ...the Holy One, blessed be He, wished to show them the levels of our teacher Moses, of blessed memory. Therefore they tasted a light greater than what they were capable of tasting.